

**การปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต
สาขาวิชาคริสตศาสนศึกษา คณะศาสนศาสตร์
(หลักสูตรปรับปรุง 2558)**

**The Curriculum Improvement of the Curriculum
on Bachelor of Education Program in Christian
Studies, Faculty of Divinity. (Update B.E. 2558)**

บาทหลวง ผศ.ดร.วัชศิลป์ กฤษเจริญ

* อาจารย์ประจำคณะศาสนศาสตร์
สาขาวิชาคริสตศาสนศึกษา วิทยาลัยแสงธรรม

บาทหลวง ผศ.วสันต์ พิรุฬห์วงศ์

* อาจารย์ประจำคณะศาสนศาสตร์
สาขาวิชาเทววิทยา วิทยาลัยแสงธรรม

บาทหลวง ดร.วีรศักดิ์ ยงศรีปนิธาน

* อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์
สาขาวิชาปรัชญาและศาสนา วิทยาลัยแสงธรรม

บาทหลวง เชษฐา ไชยเดช

* อาจารย์ประจำคณะศาสนศาสตร์
สาขาวิชาเทววิทยา วิทยาลัยแสงธรรม

บาทหลวง ดร.พีเชฐ แสงเทียน, เอส.เจ.

* อาจารย์ประจำคณะศาสนศาสตร์
สาขาวิชาเทววิทยาริยธรรม วิทยาลัยแสงธรรม

อาจารย์ สุธทัย นิยมธรรม

* อาจารย์ประจำคณะศาสนศาสตร์
สาขาวิชาคริสตศาสนศึกษา วิทยาลัยแสงธรรม

ลลิตา กิจประมวล

* นักวิจัยด้านคหกรรมศาสตร์และวัฒนธรรม
วิทยาลัยแสงธรรม

Rev.Asst.Prof.Dr.Watchasin Kritjaroen

* Lecturer, Faculty of Theology,
Christian Education Program, Saengtham College.

Rev.Asst.Prof.Wasan Pirulhwong, C.S.S.

* Lecturer, Faculty of Theology,
Theology Program, Saengtham College.

Rev.Dr.Werasak Yongsripanithan

* Lecturer, Faculty of Humanities, Philosophy
and Religion Program, Saengtham College.

Rev.Chedtha Chaiyadej

* Lecturer, Faculty of Theology,
Theology Program, Saengtham College.

Rev.Dr.Pichet Saengthien, S.J.

* Lecturer, Faculty of Theology,
Theology Program, Saengtham College.

Sudhathai Niyomtham

* Lecturer, Faculty of Theology,
Christian Education Program, Saengtham College.

Lalita Kitpraman

* Researcher of Religious and Cultural
Research center, Saengtham College.

ข้อมูลบทความ

* รับบทความ 29 มิถุนายน 2563

* แก้ไข 8 สิงหาคม 2563

* ตอบรับบทความ 15 สิงหาคม 2563

การปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาคริสตศาสนศึกษา คณะศาสนศาสตร์
(หลักสูตรปรับปรุง 2558)

บทคัดย่อ

การวิจัยการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาคริสตศาสนศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง 2558) วิทยาลัยแสงธรรม มีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาคริสตศาสนศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง 2558) วิทยาลัยแสงธรรม เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ กรรมการบริหาร วิทยาลัยแสงธรรม จำนวน 3 คน คณะกรรมการคณะศาสนศาสตร์ จำนวน 8 คน คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ จำนวน 5 คน สภาวิชาการ จำนวน 5 คน และสภาวิทยาลัย จำนวน 9 คน รวมทั้งสิ้น 30 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive or Judgmental Sampling) ใช้กระบวนการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารหรือการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการสนทนากลุ่ม (Focus Groups) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติร้อยละ (%) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ประโยชน์ของหลักสูตร โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ให้คงไว้ตามเดิม
2. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ให้คงไว้ตามเดิม
3. โครงสร้างของหลักสูตร โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีข้อเสนอแนะ ให้ปรับจากหลักสูตร 5 ปี แก้ไขเป็นหลักสูตร 4 ปี ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรสี่ปี) พ.ศ. 2562 ตามข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 และประมวลกฎหมายของพระศาสนจักร เรื่องหน้าที่การสอนของพระศาสนจักร และให้แก้ไขโครงสร้างหลักสูตรให้มีความเหมาะสม

วัชศิลป์ กฤษเจริญ, วสันต์ พิรุฬห์วงศ์, วีรศักดิ์ ยงศรีปนิธาน, เชษฐา ไชยเดช, พิเชษฐ แสงเทียน,
สุดหทัย นิยมธรรม และ ลลิตา กิจประมวล

4. ความเหมาะสมของเนื้อหารายวิชาที่เปิดสอน และจำนวนหน่วยกิต โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีข้อเสนอแนะให้แก่ไรท์สวีชา เนื้อหารายวิชาที่เปิดสอน และจำนวนหน่วยกิตให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรสี่ปี) พ.ศ. 2562 ตามข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 และประมวลกฎหมายของพระศาสนจักรเรื่องหน้าที่การสอนของพระศาสนจักร

คำสำคัญ: การปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชา
คริสตศาสนศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง 2558) วิทยาลัยแสงธรรม

Abstract

The Curriculum Improvement of Bachelor of Education Program in Christian Studies, Faculty of Divinity (Update B.E. 2558), Saengtham College had the following objectives to improve the Curriculum for Bachelor of Education Program in Christian Studies, Faculty of Divinity (Update B.E. 2558) to be a quantitative research. The main participants of the research comprised 3 committees of Saengtham College, 8 Faculty of Divinity committees, 5 Academic committee, 5 Academic Council and 9 College council. The research instruments used with a total of 30 persons consisted of the study process by purposive or judgmental sampling, analyze data or documentary research and focus group discussions. The data collected were analyzed using Percentage (%) and content analysis.

The results of the research were as follows:

1. The curriculum found that philosophy was suitable at high level to remain intact.
2. The objectives of the course was suitable at high level to remain intact.
3. The structure of the course was suitable at high level; a 5-year curriculum is advised to change into a 4-year curriculum according to the announcement of the Ministry of Education about the Professional Standard of the Bachelor Degree in Pedagogy and Education (4-year course) B.E. 2562, the regulations of the Teachers' Council of Thailand (No.4) B.E. 2562 and the Canon Law of Church on the Teaching of the Church; the structures of the course should be adjusted to be appropriate.

วัชศิลป์ กฤษเจริญ, วสันต์ พิรุฬห์วงศ์, วีรศักดิ์ ยงศรีปนิธาน, เชษฐา ไชยเดช, พิเชษฐ แสงเทียน,
สุดหทัย นิยมธรรม และ ลลิตา กิจประมวล

4. The suitability of the contents of the course as well as the credits of the course by overall are very good. The Code of the subjects, the contents of the subjects and credits of the subjects are advised to be changed to suit the announcement of the Ministry of Education about the Professional Standard of the Bachelor Degree in Pedagogy and Education (4-year course) B.E. 2562, the regulations of the Teachers' Council of Thailand (No.4) B.E. 2562 and the Canon Law of Church on the Teaching of the Church

Key words: The Curriculum Improvement of the Bachelor of Education Program in Christian.

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ เป็นศูนย์รวมของการเรียนรู้ในสังคม เป็นแหล่งรวบรวมและสร้างองค์ความรู้ และมีบทบาทในการถ่ายทอดประสบการณ์ในด้านวัฒนธรรมและวิทยาศาสตร์ซึ่งมนุษย์ได้ส่งมอบมา สถาบันอุดมศึกษาได้พยายามปรับตัวเพื่อรับมือกับระบบการศึกษาในอนาคต ด้วยเหตุนี้สถาบันอุดมศึกษาจึงต้องค้นหาเอกลักษณ์เฉพาะที่ถนัดทำได้ดี มีความเชี่ยวชาญ และมีประสิทธิภาพที่สุด เพื่อทุ่มเททรัพยากรในการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน การวิจัย และการพัฒนาบุคลากรที่เป็นจุดเด่นนั้นให้มีคุณภาพ กระบวนทัศน์ใหม่ของการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบัน มุ่งเน้นสร้างเสริมประสบการณ์ในศาสตร์ต่างๆ ให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถคิดเป็น ทำเป็น แก้ไขปัญหาได้ และหาแนวทางในการพัฒนาตนเองด้วยเทคโนโลยี จากความรู้สหวิทยาการที่ได้รับมาบูรณาการปรับใช้ให้เกิดประโยชน์กับชีวิต การจัดการศึกษาของคาทอลิกให้ความสำคัญกับความเชื่อ คุณค่าและวัฒนธรรมของมนุษย์เป็นอย่างยิ่ง พระศาสนจักรคาทอลิกได้ระบุไว้ในประมวลกฎหมายพระศาสนจักรคาทอลิก บรรพ 3: 795 วรรค 2 ว่า “เนื่องจากการศึกษาที่แท้จริงต้องมุ่งให้การอบรมทั้งครบแก่มนุษย์ กล่าวคือ

การอบรมที่มุ่งสูงสุดมุ่งหมายสุดท้ายของบุคคล และขณะเดียวกันก็มุ่งสู่ความดีส่วนรวมของสังคม ดังนั้น เด็ก และเยาวชนจะต้องได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างที่ว่า เขาสามารถพัฒนาสมรรถนะทางกาย ใจ และสติปัญญาของเขาได้อย่างกลมกลืนกัน มีจิตสำนึกในความรับผิดชอบที่ตีตื้นมากขึ้น และรู้จักใช้เสรีภาพอย่างถูกต้อง รวมทั้งได้รับการอบรมให้มีส่วนร่วมในสังคมอย่างมีบทบาท” การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้คนในสังคมให้ครบทุกมิติและอย่างมีสมดุลทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญานั้นเกิดจากกระบวนการจัดการศึกษา โดยสถาบันอุดมศึกษาจัดการศึกษาจากหลักสูตรที่รับการอนุมัติภายใต้การควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิดติดตามมาตรฐานที่กระทรวงศึกษาธิการรับรอง หัวใจของการจัดการศึกษาคือหลักสูตร เพราะหลักสูตรเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้บรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษา พิจิตรา ธงพานิช (2557: 11) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรว่าหลักสูตรเป็นเบ้าหลอมพลเมืองให้มีคุณภาพ เป็นมาตรฐานของการจัดการศึกษา และยังเป็นสิ่งกำหนดแนวทางความรู้ ความสามารถ ความประพฤติ ทักษะและเจตคติของผู้เรียน การกำหนดหลักสูตรจึงเป็นสิ่งที่สำคัญในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน สิ่งหนึ่งซึ่งสถาบันการศึกษาให้ความใส่ใจเป็นพิเศษ คือการ

ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับพันธกิจที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้ เพราะการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนและเหมาะสมกับการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ จะสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตของผู้เรียนในการทำประโยชน์ให้กับตัวผู้เรียนเองและประเทศได้เป็นอย่างดี การพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการของการตัดสินใจทางเลือกการเรียนการสอนที่เหมาะสมเพราะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบหลายด้านอย่างละเอียดและรอบคอบ เพราะผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจะมีผลกระทบอย่างมากมายกับสิ่งอื่นๆ การพัฒนาหลักสูตรสามารถทำได้ทุกระยะเวลา ซึ่งต้องดำเนินการอย่างเหมาะสม โดยอาจปรับปรุงสิ่งที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น หรือสร้างหลักสูตรใหม่ให้มีความเหมาะสมและทันสมัยต่อความเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน ซึ่งต้องมีการวางแผนและพัฒนาประสบการณ์ในการเรียนรู้ของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

วิทยาลัยแสงธรรมมีพันธกิจในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นครูสอนคริสตศาสนธรรม เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการอบรมถ่ายทอดคุณธรรม จริยธรรมตามหลักคำสอนของคริสต์ศาสนา ตอบสนองคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ สนับสนุนและส่งเสริมให้บัณฑิตมีความสามารถทางการคิดที่ลุ่มลึก

มีทักษะในการบูรณาการความรู้ทางคริสต์ศาสนาในการดำเนินชีวิตประจำวันและออกไปรับใช้สังคมในงานอภิบาลและแพร่ธรรมด้วยชีวิต เพื่อพัฒนาตนเองให้เป็นพลเมืองที่ดี เป็นผู้นำทางคริสต์ศาสนาอย่างยั่งยืนในสังคมต่อไป วิทยาลัยแสงธรรมดำเนินการจัดการศึกษาภายใต้เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ ที่กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาต้องปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้เป็นไปตามเกณฑ์อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้มีคุณภาพตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) และสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) ซึ่งได้กำหนดประเด็นสำคัญในการบริหารจัดการด้านหลักสูตรคือ การบริหารหลักสูตรและการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 (Thai Qualification Framework for Higher Education, TQF: HEd)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาคริสตศาสนศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง 2558) วิทยาลัยแสงธรรม

การปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาคริสตศาสนศึกษา คณะศาสนศาสตร์
(หลักสูตรปรับปรุง 2558)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย

ประชากรในงานวิจัยนี้เป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ในปีการศึกษา 2561 จำแนกเป็น

1. กรรมการบริหารวิทยาลัยแสงธรรม จำนวน 3 คน
  2. คณะกรรมการคณะศาสนศาสตร์ จำนวน 8 คน
  3. คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ จำนวน 5 คน
  4. สภาวิชาการ จำนวน 5 คน
  5. สภาวิทยาลัย จำนวน 9 คน
- รวมทั้งสิ้น 30 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive or Judgmental Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สำหรับเครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้ในครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดระเบียบวิธีวิจัย (Methodology) โดยใช้วิธีวิจัย เชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ได้แก่

1. การวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแนวทางหนึ่ง โดยการศึกษาและค้นคว้าจากเอกสารทางวิชาการ ตำรา เอกสารหลักสูตร พระราชกิจจานุเบกษา ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ กฎหมายพระศาสนจักร คาทอลิก และโครงสร้างหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาคริสตศาสนศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง 2558) คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

บัณฑิต สาขาวิชาคริสตศาสนศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง 2558) คณะศาสนศาสตร์ รวมทั้งข้อมูลจากการค้นคว้าทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือข้อมูลที่ได้มาจากเว็บไซต์ทางอินเทอร์เน็ต

2. การสนทนากลุ่ม (Focus Group) เป็นเครื่องมือที่ใช้ประเด็นความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาคริสตศาสนศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง 2558) คณะศาสนศาสตร์ กำหนดระยะเวลาในการสนทนากลุ่ม 3 ชั่วโมง เพื่อนำมาใช้ในกระบวนการสร้างพื้นฐานองค์ความรู้แบบบูรณาการในทางวิชาการ ที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงหลักสูตรในครั้งนี้ โดยการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกระดับของวิทยาลัย อันเป็นแนวทางสำคัญในการนำไปสู่การรวบรวมข้อคิดเห็นทั้งหมดที่ได้จากการวิเคราะห์เนื้อหาที่สำคัญๆ ต่างๆ สู่การสังเคราะห์ และปรับปรุงหลักสูตรให้ได้มาตรฐานตามที่กฎหมายกำหนด

สรุปผลการวิจัย

การปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาคริสตศาสนศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง 2558) คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม ในครั้งนี้ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยดังนี้

1. ผลการวิจัยพบว่าปรัชญาของหลักสูตร โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ให้คงไว้เหมือนเดิม

วิชศิลป์ กฤษเจริญ, วสันต์ พิรุฬห์วงศ์, วีรศักดิ์ ยงศรีปณิธาน, เชษฐา ไชยเดช, พิเชษฐ แสงเทียน, สุตหทัย นิยมธรรม และ ลลิตา กิจประมวล

2. ผลการวิจัยพบว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ให้คงไว้เหมือนเดิม

3. ผลการวิจัยพบว่าโครงสร้างของหลักสูตร โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก แต่เนื่องจากกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาที่มีหลักสูตรวิชาชีพครู ต้องปรับปรุงหลักสูตร ตามประกาศเรื่องมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรสี่ปี) พ.ศ. 2562 และตามข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 จึงมีข้อเสนอแนะจากผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มคือให้ดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรจาก 5 ปี เป็น 4 ปี ตามข้อกำหนดดังกล่าว และให้สอดคล้องกับประมวลกฎหมายของพระศาสนจักร เรื่องหน้าที่การสอนของพระศาสนจักร และให้แก้ไขโครงสร้างหลักสูตรให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

4. ผลการวิจัยพบว่าความเหมาะสมของเนื้อหารายวิชาที่เปิดสอน และจำนวนหน่วยกิต โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีข้อเสนอแนะจากผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มครั้งนี้ให้แก้ไขรหัสวิชา เนื้อหารายวิชาที่เปิดสอน และจำนวนหน่วยกิตให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขา

ครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรสี่ปี) พ.ศ. 2562 ตามข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 และประมวลกฎหมายของพระศาสนจักร เรื่องหน้าที่การสอนของพระศาสนจักร

อภิปรายผลการวิจัย

การปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาคริสตศาสนศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง 2558) คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม ในครั้งนี้ผู้วิจัยอภิปรายได้ดังนี้

1. ผลการวิจัยพบว่าปรัชญาของหลักสูตร โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องผลการวิจัยของชาติชาย พงษ์ศิริและคณะ (2558: บทคัดย่อ) เรื่องการประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาคริสตศาสนศึกษา คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม พบว่าปรัชญาของหลักสูตรรวมทั้งนโยบายการจัดการศึกษาของหลักสูตรนี้ของวิทยาลัยแสงธรรม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ซึ่งปรัชญาของหลักสูตรนี้มุ่งพัฒนาและผลิตบัณฑิตเพื่อการประกอบวิชาชีพครูเป็นศาสนบริกรด้านการสอนคริสตศาสนธรรม สอดคล้องกับ เอกชัย ชินโคตร (2551: 201) ที่ว่าปรัชญา (Philosophy) การศึกษาคาทอลิก สังกัดสังฆมณฑลในทศวรรษหน้า คือการพัฒนามนุษย์ในทุกมิติทั้งด้านร่างกาย จิตใจ

การปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาคริสตศาสนศึกษา คณะศาสนศาสตร์
(หลักสูตรปรับปรุง 2558)

สติปัญญา อารมณ์ และอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข สอดคล้องกับคำสอนของนักบุญโทมัส อไควนัส (Saint Thomas Aquinas) (ค.ศ. 1225-1274) อ้างถึง เอกชัย ชินโคตร (2551: 27) ที่สอนว่า การศึกษาเป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิตทั้งในการกระทำการนำตนเองและการบรรลุถึงสัจธรรมของชีวิตซึ่งต้องเคารพต่อเสรีภาพและความเป็นบุคคลในทุกมิติของผู้เรียน

2. ผลการวิจัยพบว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ มาเรียม นิลพันธุ์ (2555: 124) เรื่องการวิจัยประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่าวัตถุประสงค์มีความเหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน สอดคล้องกับสังต์ อุทรานันท์ (2532: 211-212) ที่กล่าวว่าจุดมุ่งหมายของหลักสูตรควรตั้งอยู่บนพื้นฐานการศึกษาอย่างถูกต้อง ได้แก่ พื้นฐานปรัชญาจิตวิทยา สังคมวิทยา และธรรมชาติของความรู้ และต้องตั้งอยู่บนรากฐานของความจริงและสามารถนำไปปฏิบัติได้ สอดคล้องผลการวิจัยของชาติชาย พงษ์ศิริและคณะ (2558: บทคัดย่อ) เรื่องการประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาคริสตศาสนศึกษา คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม พบว่า

ผู้ทรงคุณวุฒิของหลักสูตรสาขาวิชาคริสตศาสนศึกษา มีความคิดเห็นว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสม สอดคล้องกับ เอกชัย ชินโคตร (2551: 28) ที่ว่า วัตถุประสงค์ของการศึกษา เป็นกระบวนการพัฒนาคนให้เป็นคนดีพร้อมและเป็นคริสตชนที่ดี การจัดตั้งวัตถุประสงค์ที่ดีเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพที่มีคุณค่า สามารถคัดสรรคนเก่ง และมีใจรักมาเป็นครูได้อย่างยั่งยืน ภายใต้ระบบการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ

3. ผลการวิจัยพบว่าโครงสร้างของหลักสูตร โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาที่มีหลักสูตรวิชาชีพครู ต้องปรับปรุงหลักสูตร ตามประกาศเรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรสี่ปี) พ.ศ. 2562 และตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 จึงมีข้อเสนอแนะจากผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มให้ปรับปรุงหลักสูตร จากหลักสูตร 5 ปี แก้ไขเป็นหลักสูตร 4 ปี และให้ปรับโครงสร้างหลักสูตรให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับผลการวิจัยของ มาเรียม นิลพันธุ์ (บทคัดย่อ: 2555) เรื่องการวิจัยประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

วิชาศิลป์ กฤษเจริญ, วสันต์ พิรุฬห์วงศ์, วีรศักดิ์ ยงศรีปนิธาน, เชษฐา ไชยเดช, พิเชษฐ แสงเทียน,
สุดหทัย นิยมธรรม และ ลลิตา กิจประมวล

พบว่าโครงสร้างของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร การจัดโครงสร้างของหลักสูตร และโครงสร้างรายวิชามีความเหมาะสมและสอดคล้องกัน และควรมีการปรับปรุงรายวิชาพื้นฐาน รายวิชาบังคับ และรายวิชาเลือก ซึ่งสาขาวิชาให้ความสำคัญของการปรับรายละเอียดของรายวิชา โดยเฉพาะมีการปรับคำอธิบายรายวิชาให้เหมาะสม เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับสภาพการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาในศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับ พิจิตรา ธงพานิช (2554: 33) ที่ได้ให้ข้อสังเกตว่า โครงสร้างหลักสูตรมีลักษณะเป็นการนำเอาเนื้อหาวิชาของแต่ละวิชาซึ่งได้เลือกสรรแล้วมาเรียงลำดับเข้าด้วยกัน โดยไม่มีการผสมผสานกันแต่อย่างใด หรือถ้ามีก็น้อยมาก อย่างไรก็ตามหลักสูตรเมื่อได้รับการดัดแปลงให้เป็นหลักสูตรบูรณาการ วิชาต่างๆ จะผสมผสานกันเป็นเอกลักษณ์ ดังนั้น การจัดโครงสร้างหลักสูตรที่ดี จะทำให้ทั้งผู้สอนและผู้เรียนเกิดความเข้าใจ และมีทัศนคติเกี่ยวกับสิ่งที่เรียนกว้างขึ้น ส่งเสริมให้การเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เอื้อประโยชน์ในการนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้จริง ซึ่งสอดคล้องกับ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2554: 4) ที่กล่าวว่า การปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสังคม เพื่อการวางแผนพัฒนาบุคคลสำหรับสังคมในอนาคต ในการปรับปรุงหลักสูตรครั้งนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอการ

ปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพครูในปัจจุบันเพื่อให้ได้หลักสูตรที่มีคุณภาพ สามารถผลิตบัณฑิตได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และเพื่อพัฒนาบุคลากรของสังคมอย่างมีคุณค่าต่อไปในอนาคต

4) ผลการวิจัยพบว่า ความเหมาะสมของเนื้อหาวิชาที่เปิดสอน และจำนวนหน่วยกิต โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีข้อเสนอแนะจากผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มให้ปรับรหัสวิชา เนื้อหารายวิชา และจำนวนหน่วยกิตให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ลลิตา กิจประมวล (2558) เรื่องอนาคตภาพหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาคริสตศาสนศึกษา วิทยาลัยแสงธรรม ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2556-2566) วรสาร วิชาการวิทยาลัยแสงธรรม ปีที่ 7 ฉบับที่ 2, 143. พบว่า เนื้อหาสาระของรายวิชาควรปรับให้ทันสมัย ให้มีความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วิทยาลัยแสงธรรมได้พัฒนาหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาคริสตศาสนศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อบัณฑิตที่จบไปเป็นศาสนบริการของพระศาสนจักรคาทอลิก ทำหน้าที่ในการอบรมคริสตศาสนธรรม (ครูคำสอน) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิชาศิลป์ กฤษเจริญและคณะ (2559) เรื่องศึกษาความคิดเห็นและความต้องการการนิเทศของครูคำสอน เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

การปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาคริสตศาสนศึกษา คณะศาสนศาสตร์
(หลักสูตรปรับปรุง 2558)

และการจัดกิจกรรมในโรงเรียนคาทอลิก วารสาร
วิชาการวิทยาลัยแสงธรรม ปีที่ 8 ฉบับที่ 2,
172. ที่กล่าวว่า ครูคำสอนทำหน้าที่พิเศษ
หลายอย่าง นั่นคือการสอนความเชื่อทาง
ศาสนา ถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการ และการ
ทำงานเพื่อการพัฒนาสังคมร่วมกับพระศาสน
จักรคาทอลิก วิทยาลัยแสงธรรมดำเนินการ
ปรับปรุงหลักสูตร เพื่อให้ผลผลิตที่ได้เป็น
บุคลากรที่มีคุณค่าของพระศาสนจักรคาทอลิก
และของสังคมไทย เป็นผู้มีความสามารถในการ
ถ่ายทอดทั้งด้านวิชาการ และศาสนาควบคู่
กันไป เพราะหน้าที่สำคัญของครูคำสอนซึ่ง
วีระ อาภรณ์รัตน์ อ้างถึง วารสารวิชาการ
วิทยาลัยแสงธรรม ปีที่ 8 ฉบับที่ 2, 177.
กล่าวไว้ว่า ครูคำสอนมีหน้าที่ให้การอบรมแบบ
คริสตชนเนื่องจากการสอนคริสตศาสนธรรม
มุ่งที่จะสอนให้ผู้เรียนเข้าใจถึงการอบรมแบบ
คริสตชนอย่างแท้จริง

อย่างไรก็ตาม วิทยาลัยแสงธรรมยังคง
ต้องดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรใน
อนาคตต่อไป เพื่อจะได้สารสนเทศในการ
กำหนดวิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ของการจัดการ
ศึกษา ซึ่งมีผลต่อไปยังพันธกิจของการกำหนด
จุดมุ่งหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ รวมทั้ง
การกำหนดรูปแบบการจัดการเรียนการสอน

และการจัดกิจกรรมในหลักสูตร ซึ่งสอดคล้อง
กับ วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล (2552: 3)
ที่กล่าวถึงแนวโน้มการจัดรูปแบบการจัดการ
ศึกษาในยุคใหม่ว่าควรมีลักษณะดังนี้ 1) การ
พัฒนาสถานศึกษาให้สามารถบริหารจัดการ
อย่างเข้มแข็ง 2) สถานศึกษาเป็นรากฐานการ
สร้างชุมชนเข้มแข็ง 3) การสร้างเครือข่ายมา
ช่วยสถานศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ
ลลิตา กิจประมวล (2556: 161) วิจัยเรื่อง
อนาคตภาพหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขา
วิชาคริสตศาสนศึกษา วิทยาลัยแสงธรรมใน
ทศวรรษหน้า (พ.ศ.2557-2566) แนวโน้ม
ประสิทธิภาพของหลักสูตรในอนาคต สามารถ
ผลิตบัณฑิตให้วิเคราะห์เป็นแก้ปัญหาของสังคม
ได้ การสร้างกระบวนการจัดการความรู้ด้าน
การสอนคำสอนคริสต์ศาสนาได้ตรงใจคนเสริม
สร้างเครือข่ายทั้งระดับภูมิภาค ประเทศและ
ขยายวงกว้างไปยังหน่วยงานภายนอก เพื่อเป็น
ส่วนหนึ่งในสังคมส่งเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
ควรเป็นหลักสูตรที่ส่งเสริมและพัฒนา
ฆราวาสให้มีความเชี่ยวชาญด้านการอบรม
คริสตศาสนธรรมอย่างแท้จริง เพื่อให้บัณฑิต
ที่จบการศึกษาในสาขาวิชานี้ มีความโดดเด่น
ในด้านการอบรมคริสตศาสนธรรม และเป็น
ผู้นำด้านคุณธรรมในสังคมไทย

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยในครั้งนี้

1. ผลการวิจัยพบว่าปรัชญาของหลักสูตรโดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากให้คงไว้เหมือนเดิม ซึ่งวิทยาลัยแสงธรรมควรพิจารณาความเหมาะสมของปรัชญาของหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง และให้มีความเหมาะสมกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของระบบการศึกษาในปัจจุบัน

2. ผลการวิจัยพบว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากให้คงไว้เหมือนเดิม ในอนาคตควรพิจารณาเป็นระยะๆ ให้สอดคล้องกับนโยบายของสภามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย และนโยบายการศึกษาของภาครัฐ

3. ผลการวิจัยพบว่าโครงสร้างของหลักสูตรโดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ควรให้ปรับหลักสูตรจากหลักสูตร 5 ปี เป็นหลักสูตร 4 ปี และให้ปรับโครงสร้างหลัก

สูตรให้มีความเหมาะสมกับประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรสี่ปี) พ.ศ. 2562 ตามข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562

4. ผลการวิจัยพบว่าความเหมาะสมของเนื้อหารายวิชาที่เปิดสอน และจำนวนหน่วยกิตโดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ให้ปรับรหัสวิชา เนื้อหารายวิชา และจำนวนหน่วยกิต ให้มีความเหมาะสมกับประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรสี่ปี) พ.ศ. 2562 ตามข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 และประมวลกฎหมายของพระศาสนจักร เรื่องหน้าที่การสอนของพระศาสนจักร

การปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาคริสตศาสนศึกษา คณะศาสนศาสตร์
(หลักสูตรปรับปรุง 2558)

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). **มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขา
ศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรสี่ปี) พ.ศ.2562**. [ออนไลน์]. สืบค้นจาก: [http://www.rachakit-
cha.soc.go.th/DATA/PDF/2562/E/056/T_0012.PDF](http://www.ratchakit-cha.soc.go.th/DATA/PDF/2562/E/056/T_0012.PDF)
- คณะกรรมการที่ปรึกษาด้านกฎหมายพระศาสนจักร ภายใต้สภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่ง
ประเทศไทย. (2543). **ประมวลกฎหมายพระศาสนจักร บรรพ 3 หน้าที่การสอนของพระ
ศาสนจักร**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อัสสัมชัญ.
- คุรุสภา. (2562). **ข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2562**. [ออนไลน์].
สืบค้นจาก: http://www.rachakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2562/E/068/T_0018.PDF
- ชาติชาย พงษ์ศิริ และคณะ. (2558). **การประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาคริสต
ศาสนศึกษา คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม**. นครปฐม.
- ประภัสสร จันทร์สถิตพร. (2560). **การวิจัยเอกสารในฐานะเครื่องมือการศึกษาเชิงวาทวิทยาและ
สื่อสารการแสดง**. [ออนไลน์]. สืบค้นจาก: [https://scn.ncath.org/articles/documen-
tary-research-in-sppa-studies/](https://scn.ncath.org/articles/documentary-research-in-sppa-studies/)
- พิจิตรา ธงพานิช. (2557). **การพัฒนาหลักสูตร ความรู้ สมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพครู**. พิมพ์
ครั้งที่ 4. นครพนม: คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม.
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2555). **การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและ
การนิเทศ**. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ลลิตา กิจประมวล. (2556). **อนาคตภาพหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาคริสตศาสน
ศึกษา วิทยาลัยแสงธรรม ในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2557-2566)**. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต). สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ, นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร
- _____. (2558). **อนาคตภาพหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาคริสตศาสนศึกษา
วิทยาลัยแสงธรรม ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2557-2566)**. วารสารวิชาการวิทยาลัย
แสงธรรม, 7(2), 143.
- วัชศิลป์ กฤษเจริญ และคณะ. (2559). **ศึกษาความคิดเห็นและความต้องการการนิเทศของครู
คำสอน เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมในโรงเรียนคาทอลิก**.

วัชศิลป์ กฤษเจริญ, วสันต์ พิรุฬห์วงศ์, วีรศักดิ์ ยงศรีปณิธาน, เชษฐา ไชยเดช, พิเชษฐ แสงเทียน,
สุดหทัย นิยมธรรม และ ลลิตา กิจประมวล

_____. (2559). ศึกษาความคิดเห็นและความต้องการการนิเทศของครูกำสอน เพื่อ
พัฒนาการจัดการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมในโรงเรียนคาทอลิก. วารสารวิชาการ
วิทยาลัยแสงธรรม, 8(2), 172.

วิชัย วงษ์ใหญ่. (2554). การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพมหานคร.
วิทยาลัยแสงธรรม. (2558). คู่มือการศึกษา. นครปฐม: โรงพิมพ์วิทยาลัยแสงธรรม.

สัจด์ อุทรานันท์. (2532). พื้นฐานและการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์.

โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อรนุช บัวน้อย. (ม.ป.ป.). วิจัยเชิงเอกสาร. [ออนไลน์]. สืบค้นจาก: <https://sites.google.com/site/oranuchbuewnoi/wicay-cheing-xeksar>

เอกชัย ชินโคตร. (2551). การศึกษาคาทอลิก: Utopia or Reality วัฒนธรรมองค์การของ
โรงเรียนคาทอลิกในทศวรรษหน้า. กรุงเทพมหานคร: ปิติพานิช.